

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Zygmunt
Nazwisko: Turło
Miejsce urodzenia: Wilno
Data urodzenia: 31-10-1936
Imię ojca: Stanisław
Imię matki: Maria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Zygmunt Turło został zarejestrowany 25.08.1978 w Wydz. „C” WUSW w Toruniu pod nr rej. 4214 przez Wydz. II WUSW w Toruniu w ramach Sprawy Obiektowej (SO) o krypt. „Arizona” nr rej. 1101, prowadzonej w okresie 14.10.1975 - 19.01.1990 przez Wydz. II KWMO/WUSW w Toruniu w związku z utrzymywaniem kontaktów z naukowcami z USA i „zabezpieczeniem wyjazdów do USA”. Nie stwierdzono wrogiej działalności Z. Turło, został wyrejestrowany ze sprawy 14.02.1984. Sprawę zakończono 19.01.1990 i zarchiwizowano pod sygn. 158/IV. Większość materiałów sprawy wybrakowano 05.06.1990. Pozostałe zawierają charakterystykę kontrwywiadowczą do SO i wniosek o jej zakończenie. W zachowanych materiałach brak zapisów dot. figuranta. Informacje na jego temat pochodzą z zapisów ewidencyjnych.	Akta o sygn. IPN By 083/63 (158/IV), zapisy ewidencyjno-kartoteczne.	

Dr Zygmunt Turło, astrofizyk-adiunkt zatrudniony w Centrum Astronomicznym im. M. Kopernika Polskiej Akademii Nauk w Toruniu, został zarejestrowany 02.10.1985 w Wydz. „C” WUSW w Toruniu pod nr rej. 13383 przez Wydz. III WUSW w Toruniu jako osoba do Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia (SOS) o krypt. „Spektrum” (nr rej. 13207) prowadzonej od 27.08.1985 przez tamtejszy Wydz. III. Powodem wszczęcia sprawy było sprawdzenie przez SB informacji o planowanym „wrogim” działaniu, przygotowanie do emisji i emisja (14 i 26.09.1985) przez grupę działaczy i sympatyków NSZZ „Solidarność” przy pomocy własnoręcznie skonstruowanej aparatury nadawczej nielegalnych „anty rządowych” napisów na I Programie TVP na terenie Torunia odnoszących się do „Solidarności” i wezwania do bojkotu Wyborów do Sejmu PRL mających się odbyć 13.10.1985. Skutkiem I emisji napisów było przekwalifikowanie 10.10.1985 sprawy na Sprawę Operacyjnego Rozpracowania (SOR) i intensyfikacja działań SB celem nie dopuszczenia do kolejnej emisji, ustalenia grona osób zaangażowanych, dokumentowanie tej działalności. Dr Z. Turło był w grupie osób, które dokonały emisji napisów 26.09.1985 i został zatrzymany w Toruniu przez SB po jej zakończeniu. Był współkonstruktorem wraz z Eugeniuszem Pazderskim aparatury nadawczej wykorzystanej 14 i 26.09.1985, użyczył części elementów do jej budowy i dostarczył sprzęt własnym samochodem na miejsce emisji. W trakcie śledztwa nagrano próbki jego głosu do celów porównawczych, w czasie przesłuchań potwierdził on swój „negatywny stosunek” do rzeczywistości PRL. W czasie prowadzonych rozmów operacyjnych SB planowała wyrzucić na Z. Turło presję celem pogłębienia jego zeznań. Był brany pod uwagę do pozyskania w charakterze OZI do czego nie doszło. Rozpracowanie zakończono skierowaniem m.in. przeciwko ww. sprawy karnej do sądu. W jej toku w stosunku do osób zatrzymanych i innych figurantów stosowano środki techniki operacyjnej i kontrole przez OZI. Materiały SOR zarchiwizowano 11.01.1989 pod sygn. 2231/II w Wydz. „C” WUSW w Toruniu. Akta zmikrofilmowano 06.04.1989 (mkf. 2231/2). Materiały zostały zniszczone przez Wydz. Studiów i Analiz WUSW w Toruniu za protokołem brakowania (poz. 320) z 25.01.1990. Pozostał mikrofilm.

Akta o sygn. IPN By 0104/286 (2231/2) mikrofilm, zapisy ewidencyjno-kartoteczne.

W trakcie emisji 14.09.1985, która trwała ok. 3 min. wyemitowano napisy: „>Solidarność< Toruń - Bojkot wyborów naszym obowiązkiem”. Napis był odbierany w promieniu ok. 1 km. 26.09.1985 w ciągu ok. 5 minut wyemitowano napisy: „Solidarność Toruń – Dość Kłamstw, podwyżek i represji”.

Dr Zygmunt Turło i inne osoby zostały objęty dochodzeniem kontrolnym (RSD. 12/85) rozpoczętym 16.09.1985 przez Wydz. Śledczy WUSW w Toruniu i przez Prokuraturę Rejonową w Toruniu (1 Ds. 1870/85) w sprawie wyemitowania na częstotliwości Programu 1 TVP haseł antywyborczych i antyrządowych mogących wywołać niepokój publiczny, tj. podejrzanym o popełnienie przestępstwa z art. 282 a § 2 kodeksu karnego oraz art. 287 kodeksu karnego. Materiały pochodzą z okresu 14.09.1985 - 27.03.1987. W toku śledztwa został objęty czynnościami dochodzeniowo-śledczymi (przeszukania, przesłuchania, zabezpieczono jego prywatny samochód i sprzęt elektroniczny znaleziony 26.09.1985 na miejscu emisji w Toruniu. Został osadzony w areszcie śledczym WUSW w Toruniu (zwolniony 16.12.1985 na wniosek i za poręczeniem Rady Wojewódzkiej PRON w Toruniu). Zebrane dowody i przesłuchanie potwierdziły istotny udział Z. Turła w opracowaniu aparatury emisyjnej i wyemitowaniu napisu 26.09.1985. W aktach znajdują się meldunki o wyrokach sądowych i postanowienia sądu odnośnie zwrotu m.in. Zygmuntovi Turle zakwestionowanych w toku śledztwa przedmiotów (m.in. samochodu użytego do dostarczenia aparatury na miejsce emisji napisów).

Akta kontrolne dochodzenia o sygn. IPN By 082/110 (163/III, Ds. 1870/85, RSD. 12/85), t. 1-2, zapisy ewidencyjno-kartoteczne.

Zygmunt Turło figuruje w aktach podręcznych Prokuratury Rejonowej w Toruniu (nr repert. 1 Ds.-1870/85) i w sprawie karnej Prokuratury Wojewódzkiej w Toruniu dot. kilku osób. Został zatrzymany 26.09.1985 w Toruniu przez WUSW w Toruniu i tymczasowo aresztowany na wniosek Wydz. Śledczy WUSW w Toruniu w związku z podejrzeniami udziału w nielegalnej emisji wrogich treści (haseł antywyborczych mogących wywołać niepokój publiczny oraz posiadanie urządzeń nadawczych bez wymaganej zgody) w programie TVP na terenie Torunia. W dn. 24.09.1985 Wydz. Śledczy WUSW w Toruniu wszczął sprawę śledczą RSD-12/S/85. Sprawa była prowadzona z art. 282 „a” § 1 i 287 kk. 16.12.1985 sprawę skierowano do Sądu z aktem oskarżenia. Akta dot. okresu 17.09.1985 - 10.11.1986, zawierają materiały dot. postępowań sądowych i zasądzonych wyroków.

Akta podręczne Prokuratury Rejonowej w Toruniu o sygn. IPN By 85/506 (1 Ds. 1870/85), akta w sprawie karnej Prokuratury Wojewódzkiej w Toruniu o sygn. IPN By 87/3 (Dsn. 123/85-Tr), zapisy ewidencyjno-kartoteczne.

Akta o sygn. IPN By 85/506 zawierają posteriora z 1993: rewizję nadzwyczajną (RN. VI. 630/586/93/P) Prokuratora Generalnego z 19.04.1993 od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z 30.10.1986 (sygn. akt II Kr 505/86) na korzyść oskarżonych i ich uniewinnienie od popełnienia zarzuconych im czynów.

Zygmunt Turło figuruje w aktach z okresu 16.09.1985 - 05.03.1987 dot. śledztwa, postępowania przygotowawczego, postępowania prokuratorskiego i toczącej się sprawy karnej, w tym rozprawy sądowej dot. kilku osób, w sprawie dot. emisji nielegalnych napisów na częstotliwości programu 1 TVP na terenie Torunia 14 i 26.09.1985. Z. Turło został zatrzymany 26.09.1985 w Toruniu przez WUSW w Toruniu i tymczasowo aresztowany na wniosek Wydz. Śledczy WUSW w Toruniu w związku z podejrzeniami udziału w nielegalnej emisji wrogich treści (hasła antywyborczych mogących wywołać niepokój publiczny oraz posiadanie urządzeń nadawczych bez wymaganej zgody) w programie TVP na terenie Torunia. W dn. 24.09.1985 Wydz. Śledczy WUSW w Toruniu wszczął sprawę śledczą RSD-12/S/85. Sprawa była prowadzona z art. 282 „a” § 1 i 287 kk. (nr repert. 1 Ds.-1870/85) przez Prokuraturę Rejonową w Toruniu. 16.12.1985 sprawę skierowano do sądu z aktem oskarżenia. 22.01.1986 Sąd Rejonowy w Toruniu skazał ww. w związku z art. 287 i 282 „a” § 1 w związku z art. 58 i 10 § 2 kk w związku z art. 45 Ustawy o prawie prasowym na 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na 3 lata oraz 30 tys. złotych na rzecz Młodzieżowego Domu Kultury w Toruniu. Z. Turło odpowiadał z „wolnej stopy”. 30.10.1986 Sąd Wojewódzki w Toruniu na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z 17.07.1986 (o amnestii) wydał postanowienie o umorzeniu postępowania karnego, przepadek dowodów rzeczowych oraz kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa. 04.06.1990 akta sprawy śledczej (RSD 12/85) złożono w archiwum WUSW w Toruniu pod sygn. 163/III. Postanowieniem z 24.08.1989 Sąd Rejonowy w Toruniu II Wydz. Karny (II K 1525/85) zarządził o usunięciu z Centralnego Rejestru Skazanych wpisu o skazaniu Z. Turła.

Akta dochodzenia z okresu 16.09-16.12.1985 w sprawie Karnej Sądu Rejonowego w Toruniu o sygn. IPN By 134/657 (II K 1525/85, RSD 12/85), akta w sprawie karnej o sygn. IPN By 134/658 (II K 1525/85, 1 Ds 1870/85), akta dochodzenia Sądu Rejonowego w Toruniu o sygn. IPN By 134/659 (II K 1525/85, 1 Ds 1870/85, II Ko 576/85, RSD 12/85, II Kz 3/86), akta o sygn. IPN By 134/660 (II K 1525/85, II Kz 3/86, II Kr 505/86, III KRN 89/94), odpisy aktów oskarżenia oraz odpisy wyroków o przestępstwa przeciwko przepisom stanu wojennego za 1985, sygn. IPN BU 713/8, k. 204-212, odpisy aktów oskarżenia oraz odpisy wyroków o przestępstwa przeciwko przepisom stanu wojennego za 1985, sygn. IPN BU 713/9, k. 106-107, zapisy ewidencyjno-kartoteczne.

T. IV (o sygn. IPN By 134/660) zawiera posteriora z 1994: Sąd Najwyższy w Warszawie Izba Karna wyrokiem (sygn. akt III KRN 89/94) z 07.07.1994, z powodu rewizji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść oskarżonych od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z 30.10.1986 o sygn. II Kr 505/86, uchylił zaskarżone postanowienie i uniewinnił m.in. Z. Turłę od popełnienia zarzuconych czynów.